Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000994

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-03-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Форкун Валерія Ігорівна

2. Valeriia Forkun

Кваліфікація: 211

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0000-4810-4114

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 211

Назва наукової спеціальності: Ветеринарна медицина

Галузь / галузі знань: ветеринарна медицина

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Ветеринарна медицина

Дата захисту: 30-04-2025

Спеціальність за освітою: Ветеринарна медицина

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8070

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.39.17, 34.39.37, 34.39.57, 68.39.51

Тема дисертації:

1. Фізіологічні особливості нервово-гуморальної регуляції репродуктивної функції сук породи бультер'єр

2. Physiological features of neuro-humoral regulation of reproductive function in female Bull Terriers

Реферат/анотація:

1. Актуальність теми. З огляду на те, що собака є однією з найкращих лабораторних моделей, зокрема для дослідження порівняльних аспектів репродуктивної фізіології у ссавців і людей, краще розуміння механізмів, які беруть участь у встановленні та підтримці вагітності, може бути корисним для встановлення патогенезу деяких патологій і сприятиме розробці кращих клінічних протоколів . Незважаючи на велику кількість публікацій з регуляції статевих циклів і лютеїнової функції жовтого тіла у тварин і людей, питання впливу індивідуальних особливостей організму (вік, вгодованість, темперамент) на динаміку статевих гормонів у плазмі крові протягом статевого циклу сук залишилось поза увагою дослідників. У зв'язку з цим з наукової точки зору важливо дослідити індивідуальні особливості нервово-гуморальної регуляції репродуктивної функції сук, з метою урахування встановлених особливостей у відтворенні. Статева поведінка сук протягом моноеструсa у великий мірі лімітована балансом гормонів, характеризується типовими поведінковими актами, однак ступінь їх прояву є індивідуальним, що залежить, зокрема, і від темпераменту тварин. Тому, знання основних репродуктивних аспектів взаємозв'язку динаміки вмісту статевих гормонів з основними

рисами темпераменту сук має важливе значення для кращого розуміння етології тварин та репродуктивної біотехнології. Тому, актуальним напрямом наукових досліджень э вивчення фізіологічних особливостей нервово-гуморальної регуляції репродуктивної функції сук породи бультер'єр, що дозволить розробити індивідуальний підхід у відтворенні тварин, який сприятиме підвищенню продуктивності сук та життєздатності потомства. Мета і завдання дослідження. Метою дослідження було: з'ясувати індивідуальні особливості нервово-гуморальної регуляції репродуктивної функції сук породи бультер'єр. Для досягнення поставленої мети вирішувалися такі завдання: – встановити плив вагітності на динаміку рівня статевих гормонів в крові сук породи бультер'єр; – дослідити динаміку вмісту статевих гормонів в крові сук різного віку; – встановити динаміку вмісту статевих гормонів в крові сук різної вгодованості; – встановити ступінь і характер впливу рис темпераменту на динаміку вмісту статевих гормонів протягом статевого циклу; – дослідити фізіологічні особливості прояву передпологового стресу у сук породи бультер'єр; – розробити комплексний репродуктологічний протокол та встановити його ефективність. Об'єкт дослідження – нервово-гуморальної регуляції репродуктивної функції сук породи бультер'єр. Предмет дослідження – суки породи бультер'єр, динаміка вмісту статевих гормонів, риси темпераменту, поведінка. Наукова новизна одержаних результатів. Уперше зроблено фізіологічну оцінку нервово-гуморальної регуляції репродуктивної функції сук породи бультер'єр. На основі оцінки динаміки вмісту статевих гормонів у крові сук різної вгодованості, віку та темпераменту встановлені індивідуальні особливості репродуктивної функції сук та визначено ступінь і характер їх впливу на рівень статевих гормонів в крові сук. Вперше встановлено ступінь впливу вагітності на динаміку вмісту статевих гормоні в плазмі крові сук пороби бультер'єр протягом статевого циклу. Зокрема, протягом усього періоду, вагітність впливає на рівень лютеїнізуючого та фолікулостимулюючого гормону в плазмі крові сук – □²□=0,19–0,48 (P≤0,05–0,001). На вміст естрадіолу вагітність чинить вплив лише на 23–30-ту добу після сплеску LH – □²□=0,18 (P≤0,05). Уперше встановлено ступінь впливу віку сук на динаміку статевих гормонів в їх крові. Зокрема, у старших сук (8–9 років) вік впливає на рівень фолікулостимулюючого гормону (на 4-й, 9-й та 23–30-й день після сплеску LH – □²□=0,43–0,48; P≤0,05) та прогестерону (на 9-й та 35–40-й день після сплеску LH – □²□=0,50-0,52; P≤0,05). Вперше встановлено ступінь впливу вгодованості сук на вміст статевих гормонів в їх крові. Так, надмірна маса сук впливає на рівень прогестерону на 4-й, 9-й, 35–40-й та 55–60-й день після сплеску LH (P≤0,05); фолікулостимулюючого гормону у день сплеску LH та 2-й день нього (P≤0,05); лютеїнізуючого гормону на 55–60-ту добу після сплеску LH (P≤0,05). Уперше встановлено ступінь та характер впливу основних рис темпераменту (ступінь прояву страху і тривоги, збудливість, агресія, здатність до дресирування і слухняність) сук породи бультер'єр на динаміку вмісту статевих гормонів в їх крові. Практичне значення одержаних результатів. Результати досліджень мають фундаментальне значення для з'ясування особливостей нервово-гуморальної регуляції репродуктивної функції ссавців. Результати досліджень індивідуальних особливостей динаміки статевих гормонів в плазмі крові сук можуть бути використані біологами, фізіологами, біохіміками та селекціонерами під час подальших наукових досліджень. Розроблений комплексний репродуктологічний протокол рекомендується застосовувати як працівникам розплідників так і приватним заводчикам при розведенні собак.

2. Relevance of the topic. Given that the dog is one of the best laboratory models, in particular for studying comparative aspects of reproductive physiology in mammals and humans, a better understanding of the mechanisms involved in the establishment and maintenance of pregnancy may be useful for establishing the pathogenesis of some pathologies and will contribute to the development of better clinical protocols. Despite the large number of publications on the regulation of sexual cycles and luteal function of the corpus luteum in animals and humans, the question of the influence of individual characteristics of the organism (age, fatness, temperament) on the dynamics of sex hormones in blood plasma during the sexual cycle of bitches has remained beyond the minds of researchers. In this regard, from a scientific point of view, it is important to investigate the individual characteristics of the neurohumoral regulation of the reproductive function of bitches, in order to take into account the established features in reproduction. The sexual behavior of bitches during monoestrus is largely limited by the balance of hormones, characterized by typical behavioral acts, however, the degree of their

manifestation is individual, which depends, in particular, on the temperament of the animals. Therefore, knowledge of the main reproductive aspects of the relationship between the dynamics of the content of sex hormones and the main features of the temperament of bitches is important for a better understanding of animal ethology and reproductive biotechnology. Therefore, a relevant direction of scientific research is the study of the physiological features of the neurohumoral regulation of the reproductive function of bitches of the Bull Terrier breed, which will allow developing an individual approach to animal reproduction, which will contribute to increasing the productivity of bitches and the viability of the offspring. Purpose and objectives of the study. The purpose of the study was: to find out the individual features of the neurohumoral regulation of the reproductive function of bitches of the Bull Terrier breed. To achieve the goal, the following tasks were solved: – to establish the influence of pregnancy on the dynamics of the level of sex hormones in the blood of bull terrier bitches; – to investigate the dynamics of the content of sex hormones in the blood of bitches of different ages; – to establish the dynamics of the content of sex hormones in the blood of bitches of different fatness; – to establish the degree and nature of the influence of temperament traits on the dynamics of the content of sex hormones during the sexual cycle; – to investigate the physiological features of the manifestation of prenatal stress in bull terrier bitches; – to develop a comprehensive reproductive protocol and establish its effectiveness. The object of the study is the neurohumoral regulation of the reproductive function of bull terrier bitches. The subject of the study is bull terrier bitches, the dynamics of the content of sex hormones, temperament traits, behavior. Scientific novelty of the results obtained. For the first time, a physiological assessment of the neurohumoral regulation of the reproductive function of bull terrier bitches was made. Based on the assessment of the dynamics of the content of sex hormones in the blood of bitches of different fatness, age and temperament, individual features of the reproductive function of bitches were established and the degree and nature of their influence on the level of sex hormones in the blood of bitches were determined. For the first time, the degree of influence of pregnancy on the dynamics of the content of sex hormones in the blood plasma of bitches of the Bull Terrier breed during the sexual cycle was established. In particular, throughout the entire period, pregnancy affects the level of luteinizing and follicle-stimulating hormone in the blood plasma of bitches – X^2=0.19–0.48 (P≤0.05–0.001). Pregnancy affects the content of estradiol only on the 23rd–30th day after the LH surge – X^2=0.18 (P≤0.05). For the first time, the degree of influence of the age of bitches on the dynamics of sex hormones in their blood was established. In particular, in older bitches (8–9 years old), age affects the level of follicle-stimulating hormone (on the 4th, 9th and 23–30th day after the LH surge – X^2=0.43–0.48; P≤0.05) and progesterone (on the 9th and 35–40th day after the LH surge – X^2=0.50-0.52; P≤0.05). For the first time, the degree of influence of the fatness of bitches on the content of sex hormones in their blood has been established. Thus, excessive weight of bitches affects the level of progesterone on the 4th, 9th, 35–40th and 55–60th day after the LH surge (P≤0.05); follicle-stimulating hormone on the day of the LH surge and on the 2nd day of it (P≤0.05); luteinizing hormone on the 55th–60th day after the LH surge (P≤0.05).

Державний реєстраційний номер ДіР: №0121U113994

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Forkun, V. I., Bobrytska, O. M. Individual features of the prenatal stress manifestation in bull terrier female dogs. Theoretical and Applied Veterinary Medicine,. 2023. 11(2). Retrieved from https://bulletin-biosafety.com/index.php/journal/article/view/359.

- 2. Форкун В.І., Бобрицька О.М. Нові підходи щодо поліпшення репродуктологічної функції сук. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Ґжицького. Серія: Ветеринарні науки. 2023. 25(112). С. 135–139. https://doi.org/10.32718/nvlvet11222
- 3. Форкун В.І., Бобрицька О. М. Динаміка вмісту статевих гормонів в крові сук різного віку. Наукові доповіді НУБіП України. 2023. 6/106. doi:http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi6(106).
- 4. Forkun V.I., Bobrytska O.M., Ugai K.D., Vodopianova L.A., Zhukova I.O., Denisova O.M., Levchenko A.G. The content of some sexual hormones in the blood of female dogs with different temperament traits. Theoretical and Applied Veterinary Medicine. 2023. 11(4). P. 11–15.
- Бобрицька О.М., Форкун В.І., Водоп'янова Л.А., Югай К.Д., Жукова І.О., Денисова О.М., Ващик Є.В. Фізіологічні основи нервово-гуморальної регуляції репродуктивної функції сук. Ветеринарія, технології тваринництва та природокористування. 2024. 9. 52–68.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобрицька Ольга Миколаївна

2. Olha M. Bobrytska

Кваліфікація: д. вет. н., професор, 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Замазій Андрій Анатолійович

2. Zamaziy Andriy A.

Кваліфікація: д. вет. н., професор, 16.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: https://ror.org/01s344n79

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стефаник Василь Юрійович

2. Василь Ю. Стефаник

Кваліфікація: д.вет.н., доц., 16.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Код за ЄДРПОУ: 00492990

Місцезнаходження: вул. Пекарська, буд. 50, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Науменко Світлана Валеріївна

2. Svitlana Naumenko

Кваліфікація: д. вет. н., доц., 16.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7340-5186

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слюсаренко Дмитро Вікторович

2. Dmytro V. Sliusarenko

Кваліфікація: д. вет. н., доц., 16.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8214-0637

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Кущ Микола Миколайович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Кущ Микола Миколайович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Міненко Софія Іванівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна